

PATVIRTINTA
Panevėžio r.
Bernatonių mokyklos-darželio
direktorais 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V1-55

PANEVĖŽIO R. BERNATONIŲ MOKYKLOS-DARŽELIO SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Panevėžio r. Bernatonių mokyklos-darželio (toliau - Mokyklos) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Mokyklos tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, grupės, mokyklos-darželio, šeimos lygmeniu Mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti/nutraukti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Ugdytinių tėvai su tvarka turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu, mokiniai – klasės valandėlės metu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamas;

5.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo, konsultavimo ir kitų priemonių;

5.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus);

5.9. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių mokytojai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija. Komisija kasmet:

9.1. pagal poreikį inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

9.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

10. Klasės/grupės mokytojai/auklėtojai vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo klasėje/grupėje:

10.1. kuria psichologiškai saugų klasės/grupės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją klasėje/grupėje ir aptaria ją su ugdytiniais;

10.2. klasės valandėlių/ugdomosios veiklos metu aptaria su ugdytiniais patyčių formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi patyčios nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

10.3. tėvų susirinkimų metu aptaria klasės/grupės mikroklimatą, vykdo pedagoginę švietimą patyčių prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias;

10.4. analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje/grupėje, informuoja Vaiko gerovės komisijos atsakingus narius apie taikytų prevencijos priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

11. Specialusis pedagogas logopedas individualių konsultacijų metu teikia būtiną informaciją Mokyklos darbuotojams apie specialiųjų poreikių mokinio elgesio ypatumus patyčių prevencijos tikslais.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

- 12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, Mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles (priedas Nr. 1);
- 12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 12.4. informuoja klasės vadovą/grupės auklėtoją ir direktorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;
- 12.5. tiesiogiai informuojant Vaiko gerovės komisiją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimą apie smurtą ir patyčias (priedas Nr. 2).
13. Klasės / grupės mokytojas / auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:
  - 13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
  - 13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
  - 13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
  - 13.4. užpildo pranešimą apie smurtą ir patyčias (priedas Nr. 2) ir ją perduoda Vaiko gerovės komisijai.
14. Užpildytą formą nagrinėja Vaiko gerovės komisija:
  - 14.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;
  - 14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.
15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
  - 15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
  - 15.2. informuoja Mokyklos vadovą apie esamą situaciją;
  - 15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
16. Mokyklos bendruomenės narys, įtaręs patyčias ar liudijęs patyčių atvejį, gavęs apie jas pranešimą, kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės/grupės mokytoją/auklėtoją, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
-

BERNATONIŲ MOKYKLOS-DARŽELIO MOKINIŲ ELGESIO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bernatonių mokyklos-darželio (toliau – mokyklos) mokinių elgesio taisyklės (toliau – taisyklės) reglamentuoja mokinių veiklą ir vidaus tvarką Mokykloje bei apibrėžia bendrąsias mokinių elgesio normas.

2. Mokinių taisyklės grindžiamos Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Vaiko teisių konvencija, Švietimo ir mokslo ministerijos norminiais aktais, mokyklos vertybinėmis nuostatomis.

II SKYRIUS MOKINIŲ ELGESIO TAISYKLĖS

3. Mokslo metų pradžioje klasių mokytojai su taisyklėmis žodžiu supažindina klasės mokinius ir mokinių tėvus.

4. Mokykloje mokinių elgesį stebi klasės mokytojas, kiti klasėje dėstantys mokytojai ir kiti mokyklos darbuotojai. Pastebėjus mokinio nusižengimą taisyklėms, mokyklos darbuotojai informuoja klasės mokytoją.

5. Mokinio nusižengimą taisyklėms fiksuoja klasės mokytojas, kiti klasėje dėstantys mokytojai el. dienyne. Apie nederamą mokinio elgesį klasės mokytojas informuoja mokinio tėvus (globėjus). Apie pasikartojančius mokinio nusižengimus taisyklėms, klasės mokytojas informuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininką ir įstaigos direktorių.

6. Mokyklos mokinių pareigos:

6.1. eidami į mokyklą ir iš jos laikytis saugaus eismo taisyklių;

6.2. į pamokas ateiti laiku ir nepraleidinėti jų be priežasties;

6.3. drabužius kabinti nurodytoje vietoje, nepalikti kišenėse pinigų, kitų vertingų daiktų. Dingus daiktams nedelsiant kreiptis į klasės mokytoją;

6.4. turėti ir tausoti ugdymui(si) reikalingas priemones;

6.5. saugoti mokyklos, savo ir kitų turtą. Už mokinio piktybiškai sugadintą mokyklos ar kitų turtą, atsako ir atlygina, sugadinusio jį mokinio tėvai (globėjai);

6.6. stropiai mokytis, atlikti visas užduotis žodžiu ir raštu, kurių reikalauja mokytojas;

6.7. tinkamai elgtis per pamokas, netriukšmauti, netrukdyti kitiems dirbti;

6.8. kol vyksta užsiėmimai, būti mokyklos teritorijos ribose. Išėiti iš pamokų galima tik klasės mokytojui leidus;

6.9. mokyklos kiemo žaidimų aikštelėje, valgykloje, bibliotekoje, salėje laikytis saugaus elgesio taisyklių;

6.10. laikytis asmens higienos: rankas plauti prieš valgį, pasinaudojus tualetu;

6.11. gerbti save ir kitus, sveikintis su visais mokyklos darbuotojais;

6.10. elgtis atsakingai: nesimušti, nemeluoti, nesikeikti, nesityčioti, nevogti.

7. Mokyklos mokiniams draudžiama:

7.1. keiktis, rūkyti, vartoti alkoholį, narkotines ir psichotropines medžiagas;

7.2. pasisavinti ne savo daiktus, reketuoti ar reikalauti pinigų iš bendramokslų, skriausti silpnesnius ar jaunesnius už save;

7.3. atsinešti pašalinius, su mokslu nesusijusius daiktus;

7.4. šiukšlinti, sėdėti ant palangių, bėgioti koridoriais, laiptais, stumdytis;

7.5. pamokų metu naudotis mobiliaisiais telefonais.

8. Mokiniams, nesilaikantiems taisyklių, taikomos drausminės priemonės: žodinis įspėjimas, pastaba, tėvų iškvietimas į mokyklą, svarstymas mokyklos Vaiko gerovės komisijoje, dalyvaujant tėvams.

BERNATONIŲ MOKYKLA-DARŽELIS
PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR PATYČIAS

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumimas ☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas:

Su vaiku patyrusiu patyčias	
Su vaiku, kuris tyčiojosi	
Su stebėtojais	
Su patyčių dalyvių tėvais	
Su kitais mokyklos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

Formą užpildė _____
 (pareigos, vardas, pavardė, parašas)